

Қазақстан Республикасының
Президенті жанындағы
Қазақстанның стратегиялық
зерттеулер институты

Қоғам & Дәуір

www.kisi.kz

2/2025

ҒЫЛЫМИ - САРАПТАМАЛЫҚ ЖУРНАЛ

**Мәдени бірегейлік генезисі және ерекшеліктері:
отандық ғалымдар тұжырымдары мысалында**

**Ақпараттық қауіпсіздікті басқару:
медиа кеңістіктегі киберқауіпсіздік саясаты**

**Қазақстандағы парламент
институтының қалыптасуы – қоғамды
демократияландырудың нақты көрінісі**

**Креативті индустрия
саласындағы мемлекеттік саясат:
стратегиялар мен тәжірибелер**

**Нигерияның мемлекеттік басқару
жүйесіндегі тайпалардың әсері**

**Саяси реформалардың контекстіндегі
қазақстандық партиялық жүйенің дамуы**

**Қазақстандағы билікті орталықсыздандыру:
қазіргі жағдайы және даму перспективалары**

**Қазақстандықтардың саяси қатысу әлеуеті:
төмендеуі немесе қайта форматталуы**

**Ақпараттық қауіпсіздікті
қамтамасыз етудегі әлемдік тәжірибе**

**Постнормальды кезеңде: исламның рухани және
әлеуметтік феномен ретінде интерпретациялары**

Мұрат Насимов

Дәмелі Нысанкуатова,
Нұргүл Исмаиұлаева,
Бота Нұралина

Талғатбек Әминов,
Нұржан Қоңырбаев,
Алена Абдушева

Амина Урпеюва,
Данагүл Көлежанова,
Бибигүл Биолегенова

Башир Алию Якасай

Жапсарбай Қуанышев,
Нұрбек Пұсырманов,
Еркебулан Аманғосов

Бауыржан Шериязданов
Теңгеш Қаленова,
Қуандық Какимов,
Динара Әмірзақова

Гүлнар Насимова,
Гүлмира Илеуова,
Жұлдыз Басығариева,
Айгерім Жұнусова

Майра Дюсембекова,
Елдос Жұмағұлов,
Ержан Ибраев

Айгүл Забировна,
Наталья Сейтахметова

Астана

ISSN 2414-5696

9 772414 569169

Қоғам & Дәуір

Қазақстан Республикасы
Президенті жанындағы
Қазақстанның стратегиялық
зерттеулер институты

2004 жылдан бастап
әр тоқсан сайын жарық көреді

Бас редактор
Алмас Арзықұлов,
ҚР Президенті жанындағы
ҚСЗИ-дің жетекші
ғылыми қызметкері

Редакция мекенжайы:
Қазақстан Республикасы,
010000, Астана қаласы,
Бейбітшілік көшесі, 4
ҚР Президенті жанындағы ҚСЗИ

Телефон (7172) 75-20-20
Факс (7172) 75-20-21
E-mail: office@kisi.kz
www.kisi.kz
www.journal-kogam.kisi.kz

Журнал Қазақстан Республикасының
Мәдениет, ақпарат және қоғамдық
келісім министрлігінде 2003 ж.
19 желтоқсанда тіркеліп, тіркеу туралы
№ 4526-Ж куәлік берілген.

ISSN 2414-5696 (print)
ISSN 2788-5860 (online)

doi.org/10.52536/2788-5860

Индекс 74007

Журнал саяси ғылымдар саласы бойынша
ғылыми еңбектің негізгі нәтижелерін
жариялау үшін Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігі білім және
ғылым саласында сапаны қамтамасыз ету
комитеті ұсынатын ғылыми басылымдар
тізбесіне енеді.

Қоғам &
Дәуір

ҒЫЛЫМИ-САРАПТАМАЛЫҚ ЖУРНАЛ

МАЗМҰНЫ

Мұрат Насимов Мәдени бірегейлік генезисі және ерекшеліктері: отандық ғалымдар тұжырымдары мысалында	7
Дәмелі Нысанкуатова, Нұргүл Исмадуллаева, Бота Нуралина Ақпараттық қауіпсіздікті басқару: медиа кеңістіктегі киберқауіпсіздік саясаты	24
Талғатбек Әминов, Нұржан Қоңырбаев, Алена Ғабдушева Қазақстандағы парламент институтының қалыптасуы – қоғамды демократияландырудың нақты көрінісі	35
Амина Урпекова, Данагүл Копежанова, Бибиғүл Бюлегенова Креативті индустрия саласындағы мемлекеттік саясат: стратегиялар мен тәжірибелер	50
Башир Алию Якасай Нигерияның мемлекеттік басқару жүйесіндегі тайпалардың әсері	67
Жапсарбай Қуанышев, Нұрбек Пұсырманов, Еркебұлан Аманғосов Саяси реформалардың контекстіндегі қазақстандық партиялық жүйенің дамуы	81
Бауыржан Шериязданов, Теңгеш Қаленова, Қуандық Какимов, Динара Әмірзақова Қазақстандағы билікті орталықсыздандыру: қазіргі жағдайы және даму перспективалары	99
Гүлнар Насимова, Гульмира Илеуова, Жұлдыз Басығариева, Айгерім Жунусова Қазақстандықтардың саяси қатысу әлеуеті: төмендеуі немесе қайта форматталуы	116
Майра Дюсембекова, Елдос Жұмағұлов, Ержан Ибраев Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі әлемдік тәжірибе	129
Айгүл Забиров, Наталья Сейтахметова Постнормальды кезеңде: исламның рухани және әлеуметтік феномен ретінде интерпретациялары	143

СОДЕРЖАНИЕ

Мурат Насимов Генезис и особенности культурной идентичности: на примере выводов отечественных ученых	7
Дамели Нысанкуатова, Нургуль Исмадуллаева, Бота Нуралина Управление информационной безопасностью: политика кибербезопасности в медиа пространстве	24
Талғатбек Аминов, Нуржан Конрбаев, Алена Ғабдушева Становление института парламента в Казахстане – конкретное проявление демократизации общества	35
Амина Урпекова, Копежанова Данагуль, Бибиғүл Бюлегенова Государственная политика в сфере креативных индустрий: стратегии и практики	50

Қоғам & Дәуір

Қазақстан Республикасы
Президенті жанындағы
Қазақстанның стратегиялық
зерттеулер институты

Башир Алию Якасай
Влияние племен в системе государственного
управления Нигерии 67

**Жапсарбай Куанышев, Нурбек Пусырманов,
Еркебулан Амангосов**
Развитие партийной системы Казахстана
в контексте политических реформ 81

**Бауржан Шериязданов Тенгеш Каленова,
Қуандық Какимов, Динара Омирзакова**
Децентрализация власти в Казахстане:
современное состояние и перспективы развития. 99

**Гульнар Насимова, Гульмира Илеуова,
Жұлдыз Басығариева, Айгерим Жунусова**
Потенциал политического участия казахстанцев:
снижение или реформативное 116

**Майра Дюсембекова, Елдос Жумагулов,
Ержан Ибраев**
Обеспечение информационной безопасности:
мировой опыт. 129

Айгүл Забиров, Наталья Сейтахметова
Интерпретации ислама как духовного и
социального феномена в пост-нормальные времена . . . 143

CONTENTS

Murat Nassimov
Genesis and Features of Cultural Identity: Based on
The Example of the Findings of Domestic Scientists 7

**Dameli Nyssankuatova, Nurgul Istmatullaeva,
Bota Nuralina**
Information Security Management:
Cybersecurity Policy in the Media Space 24

**Talgatbek Aminov, Nurzhan Konrbaev,
Alena Gabdusheva**
The Establishment of the Institution of Parliament
in Kazakhstan is a Concrete Manifestation
of the Democratization of Society 35

**Amina Urpekova, Danagul Kopezhanova,
Bibigul Byulegenova**
Public Policy in the Creative Industries:
Strategies and Practices 50

Bashir Aliyu Yakasai
The Impact of Tribes in the Public Administration
system of Nigeria 67

**Zhapsarbai Kuanyshev, Nurbek Pusyrmanov,
Erkebulan Amangosov**
Development of the Party System of Kazakhstan
in the Context of Political Reforms 81

**Baurzhan Sheriyazdanov, Tengesh Kalenova,
Kuandyk Kakimov, Dinara Omirzakova**
Decentralization of Power in Kazakhstan:
Current State and Development Prospects 99

**Gulnar Nassimova, Gulmira Ileuova,
Bassygariyeva Zhuldyz, Aigerim Zhunussova**
Political of participation potential in Kazakhstan:
decrease or adjustment. 116

Қоғам & Дәуір

Қазақстан Республикасы
Президенті жанындағы
Қазақстанның стратегиялық
зерттеулер институты

2004 жылдан бастап
әр тоқсан сайын жарық көреді

Бас редактор
Алмас Арзықұлов,
ҚР Президенті жанындағы
ҚСЗИ-дің жетекші
ғылыми қызметкері

Редакция мекенжайы:
Қазақстан Республикасы,
010000, Астана қаласы,
Бейбітшілік көшесі, 4
ҚР Президенті жанындағы ҚСЗИ

Телефон (7172) 75-20-20
Факс (7172) 75-20-21
E-mail: office@kisi.kz
www.kisi.kz
www.journal-kogam.kisi.kz

Журнал Қазақстан Республикасының
Мәдениет, ақпарат және қоғамдық
келісім министрлігінде 2003 ж.
19 желтоқсанда тіркеліп, тіркеу туралы
№ 4526-Ж куәлік берілген.

ISSN 2414-5696 (print)
ISSN 2788-5860 (online)

doi.org/10.52536/2788-5860

Индекс 74007

Журнал саяси ғылымдар саласы бойынша
ғылыми еңбектің негізгі нәтижелерін
жариялау үшін Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігі білім және
ғылым саласында сапаны қамтамасыз ету
комитеті ұсынатын ғылыми басылымдар
тізбесіне енеді.

Maira Dyussebekova, Eldos Zhumagulov,
Yerzhan Ibraev

Ensuring Information Security: Global Experience 129

Aigul Zabirowa, Natalya Seitakhmetova

Views on Islam as a Spiritual and
Social Phenomen in Post-Normal Time 143

Майра Дюсембекова^{*1}, Елдос Жұмағұлов², Ержан Ибраев³

¹ Астана халықаралық университеті,
Ғылыми жоба жетекшісі, саяси ғылымдардың кандидаты, профессор
Orcid ID: 0000-0002-0604-1642,
e-mail: maira.eni@mail.ru

² «Қоғамдық келісім» РММ-сі жетекші
сарапшысы, саясаттану бойынша PhD
Orcid ID: 0000-0002-0147-3462
(Астана қ., Қазақстан),

³ Астана халықаралық университеті,
Ғылыми жоба бойынша ғылыми қызметкер
Orcid ID: 0009-0007-4376-662X
(Астана қ., Қазақстан)

АҚПАРАТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДЕГІ ӘЛЕМДІК ТӘЖІРИБЕ

Аңдатпа. Бұл мақалада мемлекеттердің идеологиялық мақсаттарды жүзеге асырудағы ақпараттық технологиялардың дамуы және олардың рөлі жан-жақты қарастырылады. Зерттеу барысында ақпараттық технологиялардың қоғамның барлық салаларына енуі, олардың мемлекет саясаты мен экономикасына тигізетін ықпалына талдау жасалған. XX ғасырдың ортасынан бастап ақпараттық кеңістіктің қарқынды дамуы қоғамдық пікірді қалыптастыруда жаңа мүмкіндіктер ашқанын көрсетеді.

Авторлар АҚШ, Қытай, Ресей, Ұлыбритания, Оңтүстік Корея және Түркия сияқты елдердің ақпараттық технологияларды идеологиялық мақсатта пайдалану тәжірибесіне салыстырмалы талдау жүргізеді. БАҚ, әлеуметтік желілер және цифрлық платформалардың ақпараттық ықпал ету құралдары ретіндегі маңызы ерекше атап өтіледі.

Сондай-ақ, мақалада ақпараттық қауіпсіздік, саяси пропаганда, қоғамдық санаға әсер ету стратегиялары қарастырылып, әртүрлі елдердің әдістері сараланады. Бұл зерттеу қазіргі заманғы ақпараттық саясат пен технологиялардың өзара байланысы мен ерекшеліктерін терең түсінуге мүмкіндік береді.

Түйін сөздер: ақпараттық технологиялар, идеологиялық мақсаттар, саяси пропаганда, бұқаралық ақпарат құралдары, әлеуметтік желілер, саяси манипуляция, «жұмсақ күш».

Майра Дюсембекова, Елдос Жумагулов, Ержан Ибраев
**ОБЕСПЕЧЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ:
МИРОВОЙ ОПЫТ**

Аннотация. В данной статье всесторонне анализируется развитие информационных технологий и их роль в реализации идеологических целей государств. Исследование охватывает процессы внедрения цифровых технологий во все сферы общества, а также их влияние на государственную политику и экономику. Отмечается, что с середины XX века стремительное развитие информационного пространства открыло новые возможности для формирования общественного мнения.

Авторы проводят сравнительный анализ опыта таких стран, как США, Китай, Россия, Великобритания, Южная Корея и Турция, в использовании информационных технологий для идеологических целей. Рассматривается значимость средств массовой информации, социальных сетей и цифровых платформ как инструментов информационного воздействия.

Кроме того, в статье рассматриваются вопросы информационной безопасности, политической пропаганды и стратегий влияния на общественное сознание, а также проводится анализ методов, применяемых различными странами. Данное исследование способствует более глубокому пониманию взаимосвязи современных информационных технологий и государственной политики.

Ключевые слова: *информационные технологии, идеологические цели, политическая пропаганда, средства массовой информации, социальные сети, политическая манипуляция, «мягкая сила».*

Maira Dyussembekova, Eldos Zhumagulov, Yerzhan Ibraev
ENSURING INFORMATION SECURITY: GLOBAL EXPERIENCE

Abstract. This article provides a comprehensive analysis of the development of information technologies and their role in the implementation of states' ideological objectives. The study covers the processes of digital technology integration into all spheres of society, as well as their impact on state policy and the economy. It is noted that since the mid-20th century, the rapid expansion of the information space has created new opportunities for shaping public opinion.

The authors conduct a comparative analysis of the experiences of countries such as the United States, China, Russia, the United Kingdom, South Korea, and Turkey in utilizing information technologies for ideological purposes. The significance of mass media, social networks, and digital platforms as tools of informational influence is examined.

Additionally, the article addresses issues of information security, political propaganda, and strategies for influencing public consciousness, as well as analyzing the methods employed by different countries. This research contributes to a deeper understanding of the interconnection between modern information technologies and state policy.

Keywords: *Information technologies, ideological objectives, political propaganda, mass media, social networks, political manipulation, «soft power».*

Кіріспе

Ақпараттық технологиялар қоғамдық өмірдің барлық салаларына дерлік қарқынды түрде ене отырып, оның құрамдас бөлігіне айналды. Қазіргі таңда заманауи жаһандық дамудың маңызды үрдісі уақыттың жеделдеуі мен қысқаруы болып отыр. Осы тұрғыдан алғанда ақпараттық технологиялар мемлекеттің экономикасы мен саясатына, тұтастай жүйесіне зор ықпалын тигізуде. Сол себепті ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мәселесі мемлекеттердің стратегиялық басымдықтарының біріне айналды.

Бүгінде мемлекеттер өздерінің саяси мүдделерін ілгерілету және ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін ақпараттық ресурстарды кеңінен пайдалануда. АҚШ, Қытай, Ресей, Ұлыбритания, Оңтүстік Корея және Түркия сияқты елдер идеологиялық мақсаттарды жүзеге асыруда түрлі әдіс-тәсілдер мен стратегияларды қолданады. Бұл елдердің тәжірибесі ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің түрлі аспектілерін қамтып, оның халықаралық деңгейдегі маңыздылығын көрсетеді.

Зерттеу мақсаты – мемлекеттердің ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету стратегияларын, олардың идеологиялық мақсаттарға қол жеткізудегі рөлін, сондай-ақ ақпараттық кеңістіктегі ықпал ету механизмдерін жан-жақты талдау. Мақалада әлемдік тәжірибеге сүйене отырып, қазіргі ақпараттық саясаттың негізгі үрдістерін анықтауға ерекше назар аударылады.

Зерттеу әдістемесі

Мақалада ақпараттық қауіпсіздік және идеологиялық мақсаттарды жүзеге асырудағы ақпараттық технологиялардың рөлі зерттеліп, салыстырмалы талдау, теориялық талдау және әлеуметтанулық әдістер қолданылған. Салыстырмалы талдау әдісі арқылы АҚШ, Қытай, Ресей, Ұлыбритания, Оңтүстік Корея және Түркияның ақпараттық саясаты салыстырылды. Әлеуметтанулық әдіс қоғамдық пікірді талдау, әлеуметтік желілердің саяси процестерге ықпалын бағалау және мемлекеттік саясаттың әлеуметтік әсерін зерттеу тәсілдерін қамтыды. Бұл әдістер ақпараттық кеңістіктегі ықпал ету механизмдерін кешенді түрде түсінуге мүмкіндік берді.

Зерттеу нәтижелері

Ақпараттық технологиялардың дамуымен мемлекет қоғамдық пікірді қалыптастыруда, өзінің идеологиясы мен құндылықтарын ілгерілетуде жаңа кең мүмкіндіктерді иеленеді.

XX ғасырдың орта кезеңіне дейін мемлекет идеология жүргізу мен ақпаратты таратудың дәстүрлі, «механикалық» әдістерін пайдаланғаны белгілі. Осы дәуірдің 60 жылдарынан бастап ақпаратты таратудың құралдарын жетілдіру, компьютерлік желілер мен мәліметтердің электронды базасын құру үшінші мыңжылдықтың басында заманауи постиндустриалды қоғамның инфрақұрылымы ретінде жаһандық ақпараттық кеңістіктің пайда болуына әкелді.

Өз кезегінде бұл үрдіс:

- саяси салада күштік емес, ақпараттық факторлардың маңызы артуына;
- экономикада ақпараттық өнімдер тауар қатынастары жүйесіне еніп, ақпараттандыру мен ақпаратты қорғау құралдарын өндірушілер мен оларды тұтынушы көптеген коммерциялық құрылымдардың пайда болуына;
- экономикалық әлеуеттің ақпараттық инфрақұрылымның даму деңгейіне тәуелділігіне;
- мемлекеттік органдардан бастап жекелеген құрылымдарға дейін, басқару тиімділігін арттыру мен жақсартуға кең мүмкіндіктер беретін ақпараттық технологиялардың қарқынды дамуымен байланысты ақпараттық салада барлық деңгейлерде басқару процестеріндегі сапалы серпіліске ықпалын тигізді.

Бұл процестер әрбір жеке технологияның әсерімен ғана емес, олардың өзара әрекеттесуімен және бір-бірін күшейтумен жүруде. Осылайша, біртұтас әлемдік ақпараттық кеңістіктің қалыптасуы қоғамдық прогрестің негізгі бағыттарын айқындай отырып, жаһандық даму факторына айналды. Ал ақпараттың өзі мемлекеттердің ең маңызды стратегиялық ресурсы болып отыр.

Интернет желісін пайдаланушылар саны жағынан алдыңғы қатардағы, қуатты технологиялық дамыған **Қытай** мемлекеті өздерінің интернет кеңістігін реттеуде қатаң шараларды қолданады. Олар ақпараттық саясатты мемлекетке елдегі интернет кеңістігін бақылауға толық құқық беретін «киберегемендік» қағидаты бойынша іске асыруда.

Қытайдағы интернет кеңістігін реттеу жүйесі кешенді көпдеңгейлі сипатқа ие:

- техникалық тәсілдер мен арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуді қолдану арқылы материалдарды сүзгіден өткізу;
- бақылаушы адамдардың тікелей қатысуымен көпсатылы реттеу;
- осы салада заң бұзғандарға айыппұл салу жазасын қолдану [1].

2000 жылдың қыркүйегінде Мемлекеттік кеңес «ҚХР-дағы телекоммуникацияны реттеу» және «Интернет ақпараттық қызметтерін басқару шаралары» туралы ереже жинағын бекітті. Ол бойынша жеке тұлғалар мен ұйымдарға интернетті ел Конституциясының негізгі қағидаттарына қайшы келетін, мемлекеттік қауіпсіздік жүйесін айыптайтын, мемлекеттік құпияларды қамтитын немесе ұлттық бірлікке қауіп төндіретін материалдарды тарату, беру және көшіру үшін пайдалануға тыйым салынды.

Сонымен бірге, Қытай билігі 2003 жылдан бастап интернеттің Қытай сегментіндегі барлық ақпаратты нақты уақыт режимінде сүзгілеуді жүзеге асыратын «Алтын қалқан» қауіпсіздікті қамтамасыз ету жүйесін іске қосты. Бұл жүйе бірнеше рет жаңартылып, оның көмегімен 140 мыңнан астам интернет ресурстар бұғатталды. Олардың ішінде Facebook, Twitter, Youtube, Gmail, Google, Instagram, WhatsApp сияқты кеңінен танымал әлеуметтік желілер мен платформалар бар [2].

Қытай үкіметі ғаламдық интернет-қызметтердің қызметін шектеумен қатар, ауқымы жағынан батыс елдерімен салыстыруға болатын отандық ақпараттық жүйелерін (WeChat, Baidu, Weibo) дамытуға, сондай-ақ оларды әлемдік нарыққа шығаруға белсенді түрде ықпал етуде (мәселен, TikTok қысқаметражды бейнероликтермен бөлісу қызметі).

Жалпы алғанда, Қытай билігі мемлекеттік саясатты жүргізу мен идеологиясын таратуда отандық ақпараттық технологиялар мен ресурстарға ерекше мән бере отырып, сыртқы пропагандаға қарсы тұруда қатаң шаралар қолданумен ерекшеленеді.

Бүгінде әлемдік саяси процестердің негізгі ойыншыларының бірі саналатын **Америка Құрама Штаттары** ұзақ жылдар бойы ақпараттық технологиялар мен бұқаралық ақпарат құралдарын демократиялық құндылықтарды, сөз бостандығын және адам құқықтарын насихаттау құралы ретінде жүйелі түрде қолданып келеді. Ағартушылықтың ерекше миссиясын атқаратын, шынайы демократияның иесі болып саналатын АҚШ елдегі әлеуметтік наразылық деңгейін тиімді төмендетіп қана қоймай, сонымен бірге елдің имиджін көтеру мақсатында мемлекеттік органдардың, көптеген қоғамдық ұйымдар мен жеке тұлғалардың жүргізетін пропагандасына көп көңіл бөледі.

Американдық пропаганданың қазіргі кездегі дәстүрлі құрылымы теле-радио хабар таратудан, прессадан және интернет желісіндегі заманауи ақпарат құралдарынан тұрады.

Оның ішінде ABS, NBS және CBS сынды АҚШ-тың үш ірі медиа-компаниясы жетекші рөлді атқарады. Американдық қоғамның пікірінше, олар сол елдегі түрлі әлеуметтік және саяси көзқарастарды білдіріп, оңшылдар мен солшылдардың пікірлерін бірдей дәрежеде насихаттайды. Американдық компаниялардың саяси және экономикалық пікірлерін түрлі коммерциялық медиа-компаниялар білдіреді. Сонымен бірге, американдық пропаганда саяси манипуляциялау мақсатында әлеуметтік желілер, компьютерлік ойындар тәрізді жаңа арналарды пайдаланады.

Жалпы, АҚШ-та халықаралық БАҚ тарихы екінші дүниежүзілік соғыс кезінде «Америка дауысы» радиосының құрылуынан бастау алады. Бүгін де «Америка дауысы» ақпараттық интернет-ресурсы Ғаламдық медиа бойынша АҚШ агенттігіне (USAGM) қарасты 6 субъектінің қатарында.

Ғаламдық медиа бойынша АҚШ агенттігі сөз бостандығы, адам құқықтары мен демократия туралы ақпарат пен идеологияны таратуға бағытталған жобаларды белсенді түрде қолдайды.

USAGM бағалауы бойынша, апта сайын 394 миллион адам агенттіктің бағдарламаларына мүмкіндік алып отыр.

Федералды бюджеттен қаржыландырылып, Конгрестің қадағалауындағы бұл агенттік екі федералды құрылымды («Америка дауысы» және Кубаға хабар тарату басқармасы) және төрт коммерциялық емес ұйымды қамтиды: «Азат Еуропа/Азаттық радиосы», «Азат Азия радиосы», Таяу Шығыс хабар тарату желісі және Ашық технологиялар қоры [3].

«Америка дауысы», «Азат Еуропа/Азаттық радиосы» арқылы іске асырылатын бағдарламалар әлем бойынша миллиондаған адамды қамти отырып, демократиялық құндылықтар мен идеалдарды насихаттайды.

АҚШ әлеуметтік желілерді цифрлық дипломатияның маңызды құралы ретінде белсенді түрде пайдаланады. Американың елшіліктері мен мемлекеттік мекемелері Twitter, Facebook, Instagram және Telegram сияқты платформаларда белсенді жұмыс жүргізіп, шетелдік аудиториямен тікелей байланыс орнатады.

Google және Facebook сияқты американдық компаниялардың АҚШ-тың еркіндік пен теңдік идеалдарын ілгерілетуге зор ықпалын тигізуде. Олар өз платформаларының жұмыс ережелерін белгілеп, адам құқықтары мен бостандықтарын сақтау мәселелеріне баса назар аударады.

Сол тәрізді еуропа құрлығындағы жетекші мемлекеттердің бірі **Ұлыбританияда** ақпараттық технологиялар қоғамдық пікірді қалыптастырудың, идеологиялық құндылықтарды ілгерілетудің қуатты құралына айналып отыр. Бүгінгі таңда «жұмсақ күш» термині британдық саясаткерлер арасында кеңінен қолданылады және үкіметтің, парламенттің ресми құжаттарында, ғылыми-сарапшылық қауымдастықтарда, сондай-ақ бұқаралық ақпарат құралдарында жиі кездеседі.

Мысалы, 2015 жылы жарияланған Ұлттық қауіпсіздік стратегиясы мен Қорғаныс және қауіпсіздік стратегиясының шолуында (National Security Strategy және Strategic Defence and Security Review) «жұмсақ күшке» үлкен мән берілген: ұлттық қауіпсіздік стратегиясының маңызды басымдықтарының бірі ретінде «жұмсақ күш» арқылы Ұлыбританияның ықпалын күшейту қажеттілігі атап өтілген [4].

«Жұмсақ күш» концепциясының өзектілігін Ұлыбританияның Палата лордтары жанындағы «Жұмсақ күш» және ықпал ету» комитетінің жұмысы да дәлелдейді [5]. Сонымен қатар, 2014 жылы Ұлыбританияның қоғамдық және гуманитарлық ғылымдарға арналған ұлттық академиясы – Британдық академия – «Тартудың өнері. Жұмсақ күш және Ұлыбританияның әлемдегі рөлі» атты есепті жариялады [6]. Бұған қоса, Британдық кеңес 2013 жылы «Ықпал және тартымдылық» атты баяндаманы әзірлеп, оны британдық «жұмсақ күшке» арнады [7].

Ұлыбританияның сыртқы саясаты, бір жағынан, қазіргі әлемдік тәртіптің қалыптасуына айтарлықтай ықпал етті, екінші жағынан, уақыт талаптарына сай әрекет етіп, әскери емес факторлар күшінің өсіп келе жатқан рөлін ескеруге ұмтылды. Мемлекеттің мәдениетінің, ұлттық құндылықтарының және сыртқы саясатының тартымдылығына негізделген «жұмсақ күш» экономикалық өсуді ынталандырып қана қоймай, сонымен бірге әлемдегі даму бағыттарын қалыптастыруға және олардың бағытын анықтауға ықпал етеді.

Ұлыбританияның «жұмсақ күш» саясатын жүзеге асыруда негізгі рөл атқарушы билік тармағына тиесілі. Бұл саясатты іске асырудың жетекші міндеті премьер-министр мен министрлер кабинеті арқылы жүзеге асады. Кабинетке мемлекеттік департаменттердің басшылары кіреді және олар үкіметтің жалпы саясатына жауап береді.

Қазіргі британ үкіметінің құрылымына:

- 25 министрлік департамент (тәуелсіз министрліктер),
- 21 министрлікке жатпайтын департамент (саяси араласуды қажет етпейтін мемлекеттік құрылымдар),
- көптеген агенттіктер, қоғамдық ұйымдар және мемлекеттік корпорациялар (мысалы, Би-Би-Си) кіреді.

Бұл құрылымдардың үштен бір бөлігі және онға жуық басқа мекемелер бірлесіп, Ұлыбританияның «жұмсақ күшін» арттыруға бағытталған жо-спарлау, үйлестіру және бағалау жұмыстарын жүргізеді.

Ұлыбританияның «жұмсақ күш» саясатының орталық үйлестірушісі – Сыртқы істер және достастық істер министрлігі (Foreign and Commonwealth Office, Форин-офис). Бұл министрлік британ дипломатиялық және сауда өкілдіктері арқылы әлемдегі барлық бағыттарға ықпал етеді.

Министрлік стратегиялық реформаларды жүзеге асыру үшін халықаралық серіктестіктер мен байланыстарды нығайтып, британ мәдениеті мен құндылықтарын жаһандық деңгейде насихаттауға басымдық беріп келеді. Сонымен қатар, Форин-офис басқа да мемлекеттік және қоғамдық құрылымдармен, әсіресе Британ кеңесі мен Би-Би-Си сияқты ұйымдармен тығыз ынтымақтастықта жұмыс істейді.

Үкімет ұлттық құндылықтарды түсіндіретін және қоғамға қызмет ететін арнайы веб-сайттарды белсенді қолданады. Мысалы, British Council ұйымы мәдениет пен ағылшын тілін насихаттауда интернет-платформа-ларды белсенді пайдаланады.

Ұлыбританияның ресми ұйымдары Twitter, Facebook және Instagram сияқты әлеуметтік медиа платформаларын белсенді түрде пайдала-нып, демократиялық құндылықтар, азаматтық құқықтар және мәдени мұралар туралы ақпарат таратады. Ал BBC Learning және FutureLearn сияқты онлайн платформалар білім беру арқылы ұлттық құндылықтарды дәріптеудің үлгісі болып табылады.

«Жұмсақ күш» саясатын белсенді қолданатын елдердің қатарында **Оңтүстік Корея** да бар. Оңтүстік Кореяның ұлттық брендинг тәжірибесі оның мәдени өнімдерін әлемдік аренаға шығарып қана қоймай, ұлттық бірегейлігін сақтауға және оның жұмсақ күшін нығайтуға мүмкіндік берді.

1980 жылдардың соңында Оңтүстік Кореяда американдық мәдениеттің кеңінен таралуы байқалды. Белгілі болғандай, 1945 жылғы кеңестік-американдық келісімнен кейін Оңтүстік Корея АҚШ юрисдикциясына өтті. 1945 жылдан 1948 жылға дейін Корея саяси, экономикалық және мәдени тұрғыда америкалық әскери әкімшіліктің ықпалында болды. Бұл жағдай корейлер арасында ұлттық мәдениеттің ассимиляциялануынан туындаған ұлттық сезім мен үрейді оятты. Дегенмен, жаһандық капи-тализм мен корей ұлтшылдығының үйлесімі күтпеген нәтижеге әкеліп, корейлердің өз мәдени өнімдерін әлемдік нарыққа тарату мүмкіндігі мен қажеттілігін түсінуіне жол ашты [8].

Бұл идеяның негізі 1990-жылдары президент Ким Ёнсамның (1993–1998) билікке келуімен қаланды. Бұл бағыт елдің экономикасы, саясаты, білім беру және мәдениетін жаһандық стандарттарға сәйкес реформалауды көздейтін «елді жаһандандыру» идеясын жүзеге асырумен тығыз байланысты болды.

1994 жылы корей медиапродукциясын әлемдік деңгейде ілгерілету мақсатында Мәдени индустрия бюросы құрылды. Бұл процесте маңызды рөлді «чеболь» (chaebols) – отбасылық капиталға негізделген қаржылық-өндірістік топтар атқарды. Формалды түрде олар дербес компаниялар топтары ретінде жұмыс істесе де, шын мәнінде, белгілі бір отбасылардың иелігінде болып, бірыңғай әкімшілік және қаржылық бақылауда болады. Кореяның ең ірі «чебольдерінің» қатарында «LG», «Hyundai», «Samsung» корпорациялары бар. Үкімет осы компаниялардан жаппай мәдениет индустриясының дамуы кезеңінде кино және теледидар индустриясына белсенді инвестиция салуды талап етті. 1998 жылы ойын-сауық индустриясын реформалауға арналған 5 жылдық жоспар жасалып, сәтті жүзеге асырылды. Бұл жоспар аясында корей университеттерінде таланттарды арнайы даярлау бағдарламалары іске қосылды [9].

2009 жылы Оңтүстік Корея ұлттық имиджін жақсартуға бағытталған мемлекеттік бағдарламаны қабылдады. Осы бағдарламаның шеңберінде Ұлттық брендинг бойынша кеңес бірқатар маңызды жобаларды іске қосты. Сондай жобалардың бірі «Корей толқыны» бағдарламасы. Бұл бағдарлама аясында корей бұқаралық мәдениетін шет елдерге тарату мақсаты қойылған. Мемлекет корей сериалдарының шетелде көрсетілуіне мүмкіндік жасап, корей өнерінің көрмелері мен кинофестивальдерін ұйымдастырады [10].

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) дамыту индексі бойынша Оңтүстік Корея ең дамыған елдер қатарына кіреді. ICT Development Index деректеріне сәйкес, 2017 жылы Оңтүстік Корея әлемде екінші орынды иеленді [11]. Бұл индекс қазір жүргізілмейді. Ал Жаһандық инновациялық индекс бойынша Оңтүстік Корея 2023 жылы 6-орынды иеленді [12].

Оңтүстік Кореяның осы саладағы жетістіктері әлемдік цифрлық державалар үшін үлгі бола алады. Кореяның деректерді қорғау, инновациялық шешімдерді енгізу және IT инфрақұрылымын дамытудағы тәжірибесі ерекше назар аударады.

Ресейдің ақпараттық технологияларды пайдалану және дамытудағы тәжірибесі көптеген бағыттарды қамтиды және бірқатар ерекшеліктерімен сипатталады. Бұл тәжірибе елдің ішкі қажеттіліктеріне, сыртқы саяси жағдайға және экономикалық мақсаттарына байланысты қалыптасқан.

Ресейдің ақпараттық саясаты интернеттегі ресейлік сегменттің қызмет ету тұрақтылығын қамтамасыз етуге бағытталған. Елдің конституциялық құрылысы мен мемлекеттік мүддесіне қайшы келетін материалдарды бұғаттау және жою бойынша тәжірибелік құралдар ұдайы жетілдірілуде. Бұл функцияны Ресейде Байланыс, ақпараттық технологиялар және

бұқаралық коммуникацияларды қадағалау бойынша федералды қызмет (Роскомнадзор) атқарады.

2021 жылы 1 шілдеде Ресейде шетелдік тұлғалардың РФ аумағында интернеттің ақпараттық-телекоммуникациялық желілеріндегі қызметі туралы федералды заңы қабылданды.

Бұл заңға сәйкес, 500 мыңнан астам ресейлік аудиториямен жұмыс істейтін ірі шетелдік интернет-компаниялар елде толыққанды өкілдігін (филиалын) ашу міндеттеледі. Мұндай қадам белгілі бір шетелдік компанияның ел аумағында тыйым салынған ақпараттың таралуын шектеуден бас тартқан жағдайда, күштік құрылымдармен өзара әрекеттесу үшін жасалған [13].

Бүгінде Ресейдің ақпараттық кеңістігінде ұлтшылдық, отаншылдық идеологиясының басымдығын байқауға болады. Сол себепті Ресей идеологиялық мақсаттарды іске асыруда пропагандаға үлкен көңіл бөледі. Бүгінде Ресейдің пропаганда материалдарын өндіруі бұрын-соңды болмаған деңгейге жетіп, көптеген түрлі арналар арқылы таратылады. Бұл материалдар мәтіндерді, бейне және аудио жазбаларды, сондай-ақ суреттерді қамтиды. Олар интернетте, әлеуметтік желілерде, спутниктік және дәстүрлі телехабар тарату арналарында, сондай-ақ радиода кеңінен таралады.

RT (Russia Today) – Ресейдегі мультимедиялық жаңалықтардың негізгі жеткізуші арналардың бірі. Жылдық бюджеті 300 миллион АҚШ долларынан асатын бұл БАҚ ағылшын, француз, неміс, испан, орыс және Шығыс Еуропаның кейбір тілдерінде хабар таратады. Бұл арна әсіресе интернетте кең танымалдыққа ие, осы арнаның мәліметтері бойынша, парақшаның қаралымы миллиардтан асады. Осы орайда, RT интернеттегі ең көп қаралатын жаңалықтар көзі болып табылады. Дегенмен, RT сияқты айқын ойыншылардан бөлек, ресейлік пропаганданы ұсынатын ондаған жаңалықтар сайттары да бар.

Сонымен бірге, Sputnik, «Россия РТР» / «РТР Планета», «Россия 24» «Россия 1», «ТВ Центр», НТВ/НТВ Мир, РЕН ТВ және Первый канал сияқты ішкі ақпараттық нарықтағы негізгі дәстүрлі арналар қызмет етеді.

Ресей ВКонтакте, Одноклассники әлеуметтік желілері, Telegram мессенджері, Яндекс іздеу жүйесі, Mail.ru. электрондық поштасы сияқты отандық технологияларды дамытуға баса назар аударуда.

Ресей сонымен бірге идеологиясын жүргізуде «жұмсақ күш» тәсілін қолданады. Атап айтқанда, посткеңестік мемлекеттерге, әсіресе шетелдегі өз азаматтарымен байланысын сақтау және нығайту үшін дәстүрлі түрде жұмсақ күштің екі құралын пайдаланады: орыс тілін насихаттау және Ұлы Отан соғысындағы ортақ жеңісті есте сақтауды қолдау.

Ресейдің посткеңестік кеңістікте жұмсақ күші құралдары келесідей элементтерден тұрады:

- орыс тілін сақтау және дамыту;
- ресейлік мәдениетті насихаттау;
- ресейлік білім беру жүйесін экспорттау;

- ақпараттық-коммуникациялық технологияларды кеңейту;
- масс-мәдениетін тарату;
- ортақ тарихты насихаттау;
- шетелдегі отандастарға қатысты саясат

Ресейлік отандастар Ресейдің «ақыл күші» құралдарының бірі. Бүгінгі күні Ресейдің сыртқы істер министрлігінің есебіне сәйкес, шетелде тұратын ел азаматтарының саны 25-30 млн адамды құрайды. Оның ішінде 2022 жыл бойынша елден кеткендердің саны 1 млнға жуықтайды [14].

Осы орайда ТМД елдеріндегі отандастарын қолдау және олардың құқықтарын қорғау мәселесімен айналысатын «Орыс әлемі» қоры жұмыс істейді. Оның негізгі мақсаты ресейлік мәдени кодты тарату болып табылады.

Жалпы алғанда, Ресейдің ақпараттық саясатындағы басты мақсаттарының бірі – ұлттық мүдделерін қорғау, жаһандық аренада ықпалын нығайту және идеологиялық үстемдікке қол жеткізу. Бұл идеология көбінесе «Ресейдің ерекше миссиясы», «Батысқа қарсы тұру» және «дәстүрлі құндылықтарды қорғау» идеяларымен сипатталады.

Қазіргі таңда әлемдік саясаттағы маңызды ойыншылардың бірі **Түркия** мемлекеті саналады. Түркия үшін идеологиялық мақсаттарын ілгерілетуде ақпараттық технологиялар маңызды рөл атқарады, әсіресе мәдени ықпалдың (жұмсақ күштің) құралдарын белсенді түрде пайдалану арқылы халықаралық аренада өз ықпалын арттыруда.

Түркия өз азаматтарымен іс-қимылды нығайту және мемлекеттік басқаруды жақсарту үшін «Е-Мемлекет» сияқты электронды бағдарламаларды белсенді түрде дамытып келеді. Бұған қоса, бұл азаматтарға үкімет органдарымен тікелей байланысуға мүмкіндік беретін «Президенттен сұра» сияқты платформалары бар [15].

Сондай-ақ, Түркі елі цифрлық платформалар, әлеуметтік желілер және мультимедиа арқылы өз мәдениетін, тілін және құндылықтарын насихаттап келеді. Мысалы, түрік сериалдары мен фильмдері стримингтік платформалар арқылы көптеген елдерде танымал. Сондай-ақ, технологиялық компаниялары да аймақтағы IT-инфрақұрылым мен телекоммуникация саласында ықпалын кеңейтуде.

Түрік телеарналары мен интернет платформалары халықаралық аудиторияға Түркияның саясатының мәдени және әлеуметтік аспектілерін таныту үшін кеңінен қолданылуда. Мысалы, TRT World арнасы түрік билігінің халықаралық медиаплатформасын қалыптастырып, әлемдік аудиторияға Түркияның көзқарастарын жеткізуде үлкен рөл атқаруда.

Сонымен қатар, әлеуметтік желілер де мемлекеттік деңгейде ақпарат тарату мен түрлі саяси хабарламалар жасау ретінде белсенді жүргізіледі. Түркияның мемлекеттік бағдарламалары мен қоғамдық қатысу мәселелері Твиттер мен Фейсбук сияқты кеңінен танымал ақпараттық платформалар арқылы жүзеге асырылады. Бұл цифрлық алаңдар Түркияның сыртқы

саясатын қалыптастыру мен халықпен диалог орнатуға мүмкіндік беріп отыр.

Саясаттағы идеологиялық мақсаттарға жету үшін Түркия мәдениет саласы мен тарихи мұраны «жұмсақ күштің» негізгі құралы ретінде пайдаланады. Осы тұрғыда мәдениетке негізделген жұмсақ күш саясаты бірнеше бағытта дамуда:

1. Тарихи және мәдени байланыстарды нығайту

Түркия өзінің Осман империясынан қалған тарихи мұрасын Орталық Азия, Кавказ, Балқан және Таяу Шығыс елдерімен қарым-қатынасты нығайтуда қолданады. Бұл елдердегі халықтардың тілі, діні және мәдениеті Түркиямен ортақ болғандықтан, мәдени байланыстарды дамыту Түркияның саясатының басым бағыттарының бірі.

2. Түрік сериалдары мен фильмдері

Түрік телесериалдары әлемнің көптеген елдерінде танымал болып, Түркияның мәдениетін насихаттау құралына айналды. Бұл медиа өнімдер Түркияның заманауи бейнесін көрсетуімен қатар, елдің мәдени және отбасылық құндылықтарын жаһандық аудиторияға танытуда маңызды рөл атқарады.

3. ТЮРКСОЙ және білім беру

Түрік ынтымақтастық және үйлестіру агенттігі (ТІКА) және Халықаралық түркі мәдениеті ұйымы (TÜRKSOY) және Юнус Эмре институттары арқылы Түркия мәдениет пен білім саласындағы байланыстарды нығайтады. Түркі тілдес мемлекеттерге білім беру бағдарламаларын, стипендиялар мен бірлескен жобаларды ұсына отырып, бұл елдер арасындағы ынтымақтастықты күшейтуге бағытталған.

4. Кинофестивальдер мен мәдени шаралар

Түркия халықаралық кинофестивальдер, музыкалық және этнографиялық фестивальдер ұйымдастыру арқылы өзінің мәдениетін әлемге танытуда. Бағдарламалар тек шетел азаматтарына ғана емес, сонымен қатар шетелде тұратын түрік азаматтарына да бағытталған. Түркияны шетелде насихаттау үшін көрмелер, Түркия күндері, Түркия апталықтары, Түркия жылдары, Түркия маусымдары сияқты шаралар ұйымдастырылады. Бұл шаралар Түркияның мәдени мұрасының байлығын көрсетуге және елдің оң имиджін қалыптастыруға ықпал етеді.

5. Діни және тілдік ықпал

Түркия мұсылман елдерінде дәстүрлі Ислам дінін насихаттап, Түркияның рөлін күшейтуге тырысады. Сонымен қатар, түрік тілін үйрету бағдарламалары елдің мәдени ықпалын арттыруға септігін тигізуде.

Соңғы уақытта Түркияның сыртқы саясатындағы және «жұмсақ күшіндегі» маңызды құралдардың бірі қоғамдық дипломатия болып табылады. Бұл бағыт халықаралық қауымдастықтың көзқарасында Түркияның беделін арттыруға бағытталған. 2010 жылы қоғамдық дипломатияны институционализациялаудың маңызды қадамы ретінде премьер-министр басшылығымен Түркияның Қоғамдық дипломатия министрлігі құрылды.

Қоғамдық дипломатияның қызметі тікелей немесе жанама түрде бірнеше институттар арқылы жүзеге асырылады. Олардың қатарында Түркияның Халықаралық ынтымақтастық және даму агенттігі (ТІКА), Түрік Қызыл Жарты Айы (Kızılay), Мәдениет және туризм министрлігі, Сыртқы істер министрлігі, Түркияның ұлттық телерадио корпорациясы (TRT) және Юнус Эмре қоры бар. Бұл институттардың бір-бірімен байланысын және іс-қимылдарының үйлесімділігін арттыру міндетін Түркияның Қоғамдық дипломатия министрлігі атқарады. Бұл үйлестіру механизмі әртүрлі салаларда дипломатиялық және мәдени ықпалды күшейтуге бағытталған.

Нәтижелерді талқылау

АҚШ пен Ұлыбритания «жұмсақ күш» стратегиясына сүйеніп, демократиялық құндылықтарды халықаралық деңгейде ілгерілетуде. АҚШ-та «**Америка дауысы**», «**Азаттық радиосы**» және басқа да медиа құралдар сыртқы аудиторияға бағытталған ақпарат таратады. Бұл тәжірибе Ұлыбританиядағы **BBC** және **British Council** қызметімен ұқсас.

Қытай ақпараттық кеңістікті қатаң бақылауда ұстайды және интернетті мемлекет мүддесіне қарай реттейді. «**Алтын қалқан**» жобасы арқылы шетелдік платформаларға кіруге шектеу қояды. Осыған ұқсас әдісті Ресей Роскомнадзор арқылы іске асыруда.

Оңтүстік Корея ұлттық брендингті дамытуда цифрлық технологиялар мен мәдени өнімдерді белсенді қолданады. Ал, **Түркия** мәдениет пен қоғамдық дипломатияны ақпараттық ықпал етудің негізгі құралдары ретінде пайдаланады. Түрік сериалдары мен фильмдері елдің халықаралық аренадағы беделін арттыруға ықпал етуде.

Қазақстан ақпараттық қауіпсіздікті күшейту бағытында жаңа қадамдар жасауда. Дегенмен, елімізде БАҚ-ты, цифрлық кеңістікті тиімді пайдалану әлі де толыққанды жетілмеген. Қазақстанда «**жұмсақ күш**» саясатын жүзеге асыру үшін мәдени өнімдерді (кино, музыка, әдебиет) шетелге экспорттау және ұлттық БАҚ-тың ықпалын арттыру мәселелері өзекті болып отыр.

Сонымен бірге, Қытай мен Ресейдің тәжірибесіне сүйене отырып, ұлттық ақпараттық кеңістікті реттеуге арналған тиімді тетіктерді қалыптастыру маңызды. Бұл БАҚ, әлеуметтік желілер және цифрлық платформаларды жүйелі бақылауды қамтуы тиіс.

Қорытынды

Зерттеу нәтижелері көрсеткендей, әр мемлекет өз ақпараттық саясатын ұлттық мүдделеріне сәйкес бейімдеп, ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің түрлі стратегияларын қолданады. Басым көпшілік елдерде ақпараттық қауіпсіздік мемлекеттік саясаттың маңызды бөлігіне айналып, әлеуметтік желілер мен БАҚ-тың ақпараттық ықпал ету құралы ретіндегі маңызы артуда. Осы зерттеу ақпараттық технологиялардың саяси процестердегі рөлі мен мемлекеттердің ақпараттық қауіпсіздік саясатын қалыптастыру ерекшеліктерін түсінуге көмектеседі.

Жалпы, зерттеуде қарастырылған елдердегі ақпараттық технологиялар мен идеологиялық саясаттың өзара байланысы Қазақстан үшін маңызды тәжірибе бола алады. Елдің ақпараттық қауіпсіздігін нығайту, ұлттық БАҚ-тың ықпалын арттыру және цифрлық платформалардағы саяси процестерді реттеу мәселелері алдағы жылдары басты назарда болуы қажет.

Қаржыландыру: Бұл зерттеу Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым комитеті есебінен қаржыландырылды (№ BR24993082 гранты).

ӘДЕБИЕТТЕР:

1. Владимир Штоль, Ольга Мельникова. Роль Интернета в жизни современного общества. Информационные технологии и их влияние на внутреннюю политику государства и международные отношения. Материалы Международной научно-практической конференции. DOI: 10.48137/2074-2975_2022_3-4_39. УДК 327.004. 3-4/2022. стр. 113
2. Кто создал самую мощную интернет-цензуру в мире. // URL: https://lenta.ru/articles/2017/09/18/shield_pt1/ (қаралған күні: 18.11.2024)
3. Глава Агентства США по международным медиа: Мы переживаем переломный этап в глобальной информационной войне // URL: <https://www.golosameriki.com/a/usagm-ceo-tells/7078254.html> (қаралған күні: 18.11.2024)
4. HM Government. National Security Strategy and Strategic Defence and Security Review. 2015. [Электронды ресурсы]: URL: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/478933/52309_Cm_9161_NSS_SD_Review_web_only.pdf. 18.11.2024. (қаралған күні: 18.11.2024)
5. Persuasion and Power in the Modern World: House of Lords Paper 150 Session 2013-14. S.I.: Stationery Office, 2014. – 105 p
6. The British Academy. The Art of Attraction. 2014. Available at [Электронды ресурсы]: URL: www.britac.ac.uk/intl/softpower.cfm. 18.11.2024. (қаралған күні: 18.11.2024)
7. British Council. Influence and Attraction: Culture and the race for soft power in the 21st century. London, British Council, 2013. 42 p. Available at [Электронды ресурсы]: URL: www.britishcouncil.org/sites/britishcouncil.uk2/files/influence-and-attractionreport.pdf. 18.11.2024. (қаралған күні: 18.11.2024)
8. Repositioning the Korea Brand to a Global Audience: Challenges, Pitfalls, and Current Strategy // URL: https://www.brandhorizons.com/papers/Dinnie_Korea_Brand.pdf. (қаралған күні: 18.11.2024)
9. Мелихов А. Республика Кореи в поисках сказки. Корейцы в русских зеркалах: опыт исследования. – СПб: Лимбус Пресс, 2011. – 486 с.
10. Тихонов В.М., Кан М. История Кореи. В 2 томах. Том 2. 20 век. – М.: Восточная книга, 2011. – с.496.
11. Кагазбаева Э.М. Имиджевая политика государства: опыт Южной Кореи // URL: https://canks.asia/%ED%95%99%EC%88%A0%EC%A7%80/%EC%B9%B4%EC%9E%90%ED%9D%90%EC%8A%A4%ED%83%84_%ED%95%9C%EA%B5%AD%ED%95%99_2/KSK_2_24_KagazbaevaElmira.pdf. 18.11.2024. (қаралған күні: 18.11.2024)
12. Андрианов В.Д. Основные направления реализации стратегии цифровой трансформации экономики и общества в Республике Корея. Общество и экономика. 2022; №(3), С.100–117.
13. Global Innovation Index 2023: //URL: https://www.wipo.int/pressroom/ru/articles/2023/article_0011.html. (қаралған күні: 18.11.2024)
14. Сакулин С.В. Контент-анализ информационных ресурсов российской диаспоры // Обзоратель. 2018. №8. С.84-98.

15. Хитирхеев Г. И. Информационные технологии в политике России и Турции. Молодой учёный. Ежемесячный научный журнал. № 19 (78)/2014. Стр. 383-385

REFERENCES:

1. Vladimir Shtol, Olga Melnikova. Rol' Interneta v zhizni sovremennogo obshchestva. Informatsionnye tekhnologii i ikh vliyaniye na vnutrennyuyu politiku gosudarstva i mezhdunarodnye otnosheniya. Materialy Mezhdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferentsii. [Vladimir Shtol, Olga Melnikova. The Role of the Internet in Modern Society. Information Technologies and Their Impact on the Domestic Policy of the State and International Relations. Proceedings of the International Scientific and Practical Conference]. DOI: 10.48137/2074-2975_2022_3-4_39. UDK 327.004. 3-4/2022. Str. 113.
2. Kto sozdal samuyu moshchnuyu internet-tsenzuru v mire. [Who created the most powerful internet censorship in the world?] URL: https://lenta.ru/articles/2017/09/18/shield_pt1/ (accessed: 18.11.2024.)
3. Glava Agentstva SShA po mezhdunarodnym media: My perezhivayem perelomnyy etap v global'noy informatsionnoy voyne. [Head of the U.S. Agency for Global Media: We are experiencing a turning point in the global information war]. URL: <https://www.golosameriki.com/a/usagm-ceo-tells/7078254.html> (accessed: 18.11.2024.)
4. HM Government. National Security Strategy and Strategic Defence and Security Review. 2015. [Электронды ресурсы]: URL: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/478933/52309_Cm_9161_NSS_SD_Review_web_only.pdf. (accessed: 18.11.2024.)
5. Persuasion and Power in the Modern World: House of Lords Paper 150 Session 2013-14. S.l.: Stationery Office, 2014. – 105 p
6. The British Academy. The Art of Attraction. 2014. Available at [Электронды ресурсы]: URL: <http://www.britac.ac.uk/intl/softpower.cfm>. (accessed: 18.11.2024.)
7. British Council. Influence and Attraction: Culture and the race for soft power in the 21st century. London, British Council, 2013. 42 p. Available at [Электронды ресурсы]: URL: www.britishcouncil.org/sites/britishcouncil.uk2/files/influence-and-attractionreport.pdf. (accessed: 18.11.2024.)
8. Repositioning the Korea Brand to a Global Audience: Challenges, Pitfalls, and Current Strategy // URL: https://www.brandhorizons.com/papers/Dinnie_Korea_Brand.pdf. (accessed: 18.11.2024.)
9. Melikhov A. Respublika Korei v poiskakh skazki. Koreysy v russkikh zerkalakh: opyt issledovaniya. [Melikhov A. The Republic of Korea in Search of a Fairy Tale. Koreans in Russian Mirrors: A Research Experience]– SPb: Limbus Press, 2011. – 486 s.
10. Tikhonov V.M., Kan M. Istoriya Korei. [Tikhonov V.M., Kan M. History of Korea] V 2 tomakh. Tom 2. 20 vek. – M.: Vostochnaya kniga, 2011. – 496 s.
11. Kagazbaeva E.M. Imidzhevaya politika gosudarstva: opyt Yuzhnoy Korei. [Kagazbaeva E.M. The Image Policy of the State: The Experience of South Korea.] // URL: https://canks.asia/%ED%95%99%EC%88%A0%EC%A7%80/%EC%B9%B4%EC%9E%90%ED%9D%90%EC%8A%A4%ED%83%84_%ED%95%9C%EA%B5%AD%ED%95%99_2/KSK_2_24_KagazbaevaElmira.pdf. (accessed: 18.11.2024.)
12. Andrianov V.D. Osnovnye napravleniya realizatsii strategii tsifrovoy transformatsii ekonomiki i obshchestva v Respublike Koreya. [Andrianov V.D. Key Directions for Implementing the Digital Transformation Strategy of the Economy and Society in the Republic of Korea] Obshchestvo i ekonomika. 2022; №(3), S. 100–117.
13. Global Innovation Index 2023: // URL: https://www.wipo.int/pressroom/ru/articles/2023/article_0011.html. (accessed: 18.11.2024.)
14. Sakulin S.V. Kontent-analiz informatsionnykh resursov rossiyskoy diaspori [Sakulin S.V. Content Analysis of Information Resources of the Russian Diaspora] // Obozrevatel'. 2018. №8. S.84-98.
15. Khitirkheev G.I. Informatsionnye tekhnologii v politike Rossii i Turtsii. [Khitirkheev G.I. Information Technologies in the Politics of Russia and Turkey] Molodoy uchenyy. Ezheemesyachnyy nauchnyy zhurnal. № 19 (78)/2014. Str. 383-385.